

NÄMNDERNAS EVP- SKRIVELSE 2021-2023

Servicenämnden

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund	4
Frågeställning 1: Kontroll av att förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta.....	5
Frågeställning 2: Konsekvensbeskrivning av budgetförslaget.....	8

Inledning

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar förslag till ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2021-2023 med budget för 2021 samt förslag till fokusområden och mål för samma period. Kommunstyrelsen beslutar om förslag till EVP 2021-2023 den 19 maj och kommunfullmäktige fattar beslut om EVP 2021-2023 den 16-17 juni.

Under april månad kan samtliga nämnder och styrelser inom Lunds kommun yttra sig över förslaget. Remissvaren ska utgå från nedan frågeställningar för att underlätta hanteringen.

Under rådande omständigheter med Covid-19 finns det en stor osäkerhet kring hur effekterna kommer att påverka både kostnader och intäkter för 2021 och framåt. Effekter som ligger utanför detta budgetförslag. När de samlade effekterna blir kända kan det uppstå behov av att revidera budgeten till hösten, om så sker ligger den av kommunfullmäktige fastslagna budgeten i juni som grund för en sådan revidering.

Frågeställningar att ta upp i remissvar

1. Kontroll av att förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta

Är uppgifterna om volymer, samt storleken på årliga effektiviseringar och ramökningar riktiga? Har nämndens situation påverkats av ny lagstiftning vilka ger direkta effekter på 2021?

2. Konsekvensbeskrivning av budgetförslaget

Bedömer nämnden att den föreslagna ramen för 2021 är tillräcklig för att leva upp till nämndens ansvar och uppdrag i enlighet med budgetförslaget? Om nämnden gör bedömningen att ramen inte är tillräcklig enligt ovan ska nämnden lämna förslag till omprioritering alternativt annan finansiering utan att negativt påverka Lunds kommuns beslutade finansiella resultatmål där resultat ska uppgå till 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (cirka 142 miljoner kronor).

Bakgrund

Serviceämnden utför service och tjänster till kommunen och kommunala bolag samt ansvarar för förvaltning och byggnation av kommunala fastigheter. Nämndens roll är att underlätta för övriga nämnder genom att samordna och effektivisera service och tjänster.

Serviceämndens ekonomiska förutsättningar skiljer sig från majoriteten av övriga nämnder.

Nämndens verksamhet är intäktsfinansierad och regleras genom beställningar, avtal och överenskommelser med övriga nämnder och kommunala bolag. I serviceämndens uppdrag ingår att vara kostnadseffektiv för att inte påverka andra nämnders verksamhet negativt. Nämnden får generellt sett inte någon pris- och lönekompensation från kommunfullmäktige utan får i stället höja priserna med generell kostnadskompensation. Nämndens kostnader är huvudsakligen relaterade till fastigheter, entreprenader och livsmedel, vilket innebär en låg andel personalkostnad jämfört mot annan kommunal verksamhet. Verksamheten är i hög grad lagstyrd och genom att ytterligare minska kostnaderna kan det innebära att kvalitetsnivån på de avtalade eller lagstyrda tjänsterna som levereras inte kan uppfyllas.

Kostnader som nämnden i ytterst begränsad utsträckning kan påverka är avskrivningar och finansnetto. Avskrivningarna är direkt kopplade till nämndernas beställningar och lagstiftning. Finansiella kostnader är interna poster som till största delen är relaterade till beställningar från Kommunstyrelsen.

Frågeställning 1: Kontroll av att förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta

- *Är uppgifterna om volymer, samt storleken på årliga effektiviseringar och ramökningar riktiga?*

Budget 2021 utgår ifrån EVP 2020 och verksamhetsplan 2021-2022. Efter tekniska justeringar har nämnden ett resultatkrav på 79 350 tkr för 2021. I resultatkravet ligger ett årligt effektiviseringskrav på 2 mnkr.

Tkr	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Resultatkrav	74 350	79 350	80 050	82 550

Servicekommitténs ekonomiska förutsättningar skiljer sig från majoriteten av övriga nämnder. Nämnden får inte kompensation i budgetram för ökade volymer utan verksamheten finansieras genom intäkter. För 2021 har nämnderna fått pris- och lönekomensation, vilket innebär att servicekommittén kommer att höja sina intäkter för att finansiera sina ökade kostnader. I budget 2020 fick servicekommittén inte höja sina priser, vilket innebar ett omfattande arbete för att säkerställa kostnadseffektivitet. Servicekommittén bidrog därmed till att reducera effektiviseringskravet för övriga nämnder genom sänkta lokalkostnader och sänkt måltidspris.

Styrmodell för servicekommittén

Kommunen har under en längre tid haft en oförändrad internhyresmodell och det finns önskemål om en revidering och uppdatering av modellen. Kommunen har nu sett behov av att genomföra förändringar för att få en internhyresmodell som bättre svarar mot dagens krav och önskemål. I en ny internhyresmodellen bör hyran tydligare spegla hyresobjektets självkostnad. Det ska vara tydligt vilka kostnader som ingår i internhyran och hur ersättning för lokalkostnader som inte ingår i hyran hanteras. Modellen bör också skapa förutsättningar för ett professionellt fastighetsäggande och möjligheter för verksamheterna att påverka sina lokalkostnader.

Om förändringar görs i modellen så innebär det ett förändrat resultatkrav för servicekommittén. Detta möjliggör införandet av en ny enkel och pedagogisk styrmodell för servicekommittén. Nämndens resultatkrav skulle kunna reduceras och att man erhåller en 0-budget där kostnaderna helt kan finansieras med intäkter, dvs. självkostnaderna vilket kräver en god dialog med beställarna. Affärsområdena har idag följande resultatkrav:

Mkr	Budget
Lundafastigheter	69,5
Markentreprenad	6,6

Måltidsservice	-1,7
RESULTAT	74,4

I samband med en eventuellt förändrad styrmodell behöver även resultatkravet avseende mobilitetsprojektet, Markentreprenad och Måltidsservice hanteras. En konsekvens vid förändringen är att resultatkravet som en regulator försvinner. Till exempel kan inte utredningskostnader för investeringsprojekt som inte blir av regleras mot servicenämndens resultat, vilket görs idag. De kostnader för projektering som inte leder till fortsatt arbete och som ska bokföras direkt som en driftskostnad måste finansieras av beställaren.

Övriga uppdrag som servicenämnden hanterar och där man inte kan debitera, t.ex. måltidskompensation för kostpolicyn eller rivningskostnader på en fastighet, får hanteras via ett budgetanslag alternativt en intern avräkning.

För att skapa rätt förutsättningar och för att kunna göra en god leverans av uppdraget bör det ske kontinuerliga avstämningar vid överföringar av verksamheter mellan nämnder eller nya uppdrag från kommunstyrelse och/eller kommunfullmäktige.

Effektiviseringar i samband med mobilitetsprojektet

Servicenämnden har haft i uppdrag att samordna och göra kommunens fordonspool helt fossilbränslefri till 2020. Genom denna samordning av resurser ska även kommunens totala kostnadsmassa sänkas.

I EVP 2019-2021 beslutades att en besparing om 6 mnkr skulle läggas på servicenämnden. Detta innebär att servicenämnden borde ta ut högre priser än självkostnaden för att finansiera vinstkravet. Nämnden har bedömt att detta motverkar syftet och kan få ogynnsamma konsekvenser där samordningsvinster finns att hämta och egentligen innebär en kammungemensam besparing.

Den centraliserade helhetslösningen med mobilitetsservice har standardiserat hanteringen för licensavtal, hantering, skötsel och service av fossilbränslefria tjänstefordon samt infört en rättvis betalningsmodell som grundar sig på hur mycket verksamheten kör. Målsättningen avseende projektets besparing har uppnåtts, men besparingen görs över alla kommunens nämnder, och det är inte något som tillfaller servicenämnden.

Nämnden föreslår en fördelning av den ekonomiska besparingen till övriga nämnder istället för att prisjusteringar måste genomföras av tjänsterna.

- ***Har nämndens situation påverkats av ny lagstiftning vilka ger direkta effekter på 2021?***

Bostadsavdelningens utökade åtagande

Sedan 2018 finns en samlad bostadsorganisation på servicenämnden. Redan initialt var bostadsorganisationen underfinansierad och därtill har kommunfullmäktige beslutat om Regelverk för Lunds kommuns hantering av bosättning av nyanlända utifrån bosättningslagen (Dnr KF 2019-11-28 § 249).

I verksamhetens uppdrag finns hantering av boende för nyanlända flyktiga. Detta är ett kommunövergripande ansvar och där reserverade medel finns att avropa hos kommunstyrelsen/finansförvaltningen. Avropet görs för de nettokostnader som uppstår då möjlig hyreskostnad, enligt bruksvärdesprincipen, understiger själva hyreskostnaden.

Statligt etableringsstöd för nyanlända täcker endast de två första åren. Att bli etablerad på bostadsmarknaden i Lund tar betydligt längre tid. Särskilt för gruppen kvotflyktingar, vilka numera utgör merparten av anvisade till Lunds kommun. KF har beslutat om Regelverk för Lunds kommuns hantering av bosättning av nyanlända utifrån bosättningslagen. Bedömningen är att det är rimligt att en annan permanent bostad hittas inom 4 år med hjälp av kommunens stöd. Detta stöd resulterar i ett underskott beräknat till 1,3 mkr.

För bostäder som beställts från socialnämnden kan hyrestiden vara betydligt längre. De personer som behöver hyra bostad genom kommunen behöver omfattande stöd och insatser för att kunna bli aktuella för den ordinarie bostadsmarknaden. Alternativet är hemlöshet. Bostadsavdelningen kan ej höja sina priser utan hyran beslutas genom bruksvärdesbedömning och för merparten av bostäderna sätts hyran av den externa fastighetsägaren.

Servicenämnden föreslår en finansiering av det initiala underskottet som uppkom vid bildandet av bostadsorganisationen samt de tillkommande åtagandet enligt kommunfullmäktiges beslut (varav 1,3 mkr). Sammantaget uppgår underfinansieringen till på 3,5 mnkr.

Frågeställning 2: Konsekvensbeskrivning av budgetförslaget

Bedömer nämnden att den föreslagna ramen för 2021 är tillräcklig för att leva upp till nämndens ansvar och uppdrag i enlighet med budgetförslaget?

Om nämnden gör bedömningen att ramen inte är tillräcklig enligt ovan ska nämnden lämna förslag till omprioritering alternativt annan finansiering utan att negativt påverka Lunds kommuns beslutade finansiella resultatmål där resultat ska uppgå till 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (cirka 142 miljoner kronor).

I det inledande kapitlet i budgetförslaget från kommunstyrelsens arbetsutskott så ser nämnden de områden som politiken prioriterar. Det andra kapitlet med fokusområden ses som en viljeinriktning och som ska göras om det finns ekonomiska och personella resurser för det. Det tredje stycket är de ekonomiska förutsättningarna i budgeten. Önskvärt vore om möjlighet ges till en avstämning med kommunstyrelsen av mål och uppdrag under hösten.

Nämnden ser att de områden som politikerna prioriterar indirekt påverkar nämndens uppdrag och det är därför svårt att bedöma om den föreslagna budgeten är tillräcklig.

Inför nämndens arbete med att ta fram en verksamhetsplan och internbudget 2021 så finns ett önskemål om ett förtydligande från servicenämnden om nämndens utvecklingsmål motsvarar den ambitionshöjning som budgetförslag beskriver.

Samordning mellan förvaltningar

I budgetförslaget från kommunstyrelsens arbetsutskott beskrivs "Ett Lund - samverkan med fokus på mål och resultat ... att uppgifter som idag utförs av flera nämnder kan behöva samordnas bättre alternativt utföras av en förvaltning." Nedan beskrivs exempel på projekt som pågår och områden som skulle kunna vara aktuella för bättre samordning.

- Samordnade servicetjänster

Projektet Samordnade servicetjänster syftar till att ge förslag på hur servicenämnden kan ta över ansvaret och samordningen av de servicetjänster som finns inom den kommunala verksamheten. Med servicetjänster avser projektet de tjänster som ska fungera som stöd för att den kommunala verksamheten ska kunna fokusera på sin kärnverksamhet.

Projektet kommer att kartlägga vilka befintliga servicetjänster som utförs på en samarbetsskola och genom det lämna förslag på hur dessa tjänster bör samordnas inom servicenämnden. Genom att samla såväl resurser som kompetens inom en organisation ser projektet stora möjligheter att, med bibehållen hög kvalitet, leverera service genom ett mer kostnadseffektivt arbetssätt.

Projektet kommer att samarbeta med 1-2 skolor inom Lunds kommun för att genomföra och utvärdera en testperiod av den nya samordningen av servicetjänster. Projektet

syftar dock till att ta fram ett förslag, som inte är anpassat enbart för skolan, utan ska kunna fungera kommunövergripande.

- ***Ansvar för verksamhetslokaler***

I budgetförslaget från kommunstyrelsens arbetsutskott finns en riktad satsning med 20 mnkr på höjd standard och underhåll i kultur- och fritidsnämndens lokaler och övriga anläggningar. Posten finns upptagen på servicenämnden. Under 2020 bör en utredning göras för att kartlägga underhållsbehovet för dessa lokaler. Detta kan vara ett första steg i en riktning mot ett samlat ansvar för verksamhetslokaler inom servicenämndens verksamhetsområde. Det finns även önskemål om en övergång till totalhyra för kultur- och fritids lokaler.

Under 2021 bör en utredning påbörjas om och hur ett samlat ansvar ska genomföras för verksamhetslokaler. Ansvaret för lokalförsörjningsprocessen bör finnas samlat hos servicenämnden.

- ***Övriga områden som kan vara aktuella för samordning***

Det finns idag likartade stödprocesser som utförs av flera nämnder och som kan behöva samordnas bättre, alternativt utföras av en nämnd. Servicenämnden ser bland annat följande områden som aktuella.

- *Skötsel inre och yttre miljö* – finns även beskrivet i budgetförslaget.
- *Lokalvård* – framtagande av ett standardiserat lokalvårdsprogram för verksamhetslokaler oavsett entreprenör samt överväga ett gemensamt huvudmannaskap för verksamheten.

Servicenämnden föreslår att finansiering av samordnade tjänster hanteras vid ett eventuellt beslut om genomförande. Det är viktigt att kostnadsbesparingen hanteras i takt med att effektiviseringarna kan genomföras.

Närodlat mat

I budgetförslaget finns beskrivet att kommunens kök ska leverera mat till såväl barn och ungdomar som äldre och att maten som serveras ska tillagas av råvaror som är säsonganpassade, närodlade och näringsriktiga.

I arbetet mot klimatsmart, närodlat och närproducerat följer måltidsservice upp inköpen; andelen ekologiskt, andelen svenskt-ekologiskt, livsmedel med tillverkningsland Sverige, svensk råvara gällande animalier (till exempel kött, mejeri, ägg), CO₂-ekvivalenter per kg livsmedel. Det är så servicenämnden definierar närodlat.

Lokalkostnader ska sänkas

I budgetförslaget finns beskrivet att lokalkostnaderna i Lunds kommun är höga och att incitament för att minska användningen av för stora lokaler ska finnas och lokalkostnaderna ska sänkas.

Servicenämnden ser positivt på att fortsätta utveckla lokalinvesteringsprocessen för att få bättre styrning på utredningskostnader. Servicenämnden anser också att arbetet med

projekteringsanvisningar, dimensioneringsanvisningar och standard rumsfunktionsprogram fortsätter så att varje beslut som påverkar krav på kommunens lokaler tydliggörs och att därmed otydlighet som blir kostsam vid projektering minimeras. Därmed kan investeringskostnaderna hållas nere.

Plattformen för ett Styrssystem som finns i några av kommunens kritiska byggnader tas ur bruk av leverantören varför dessa styrssystem måste bytas även om dess teoretiska livslängd är längre. Hur detta påverkar lokalkostnaderna positivt eller negativt kommer att klargöras.

Digitalisering

Det ställs allt mer krav på ökad digitalisering och innovationer. I samband med detta förändras förväntningar och servicenämndens tjänster och medarbetarnas kompetens behöver utvecklas i takt med den utvecklingen. Framtagandet av en samlad handlingsplan för det digitaliserings-/innovationsarbete pågår för att effektivisera olika arbetsprocesser. Utmaningen ligger i att nya tekniska lösningar snabbt blir föråldrade och att vi blir allt mer beroende av externa aktörer.

Nämndens "Must win battles"

I samband med framtagandet av den så kallade A3:an i våras så presenterade nämnden sina "Must win battles". För att nämnden ska skapa en effektiv verksamhet och kunna uppfylla mål och uppdrag krävs fortsatt fokus på dessa inriktningar.

- Skapa samsyn och gemensam målbild kring rollen som "intern utförare" och standardisering av kommunens servicetjänster
- Bevara flexibilitet och lösningsorientering och samtidigt sträva efter helhetssyn och långsiktighet
- Utnyttja teknikutvecklingens möjligheter genom digitalisering och automatisering